

Záradék: az ítélet a 2.Mf.31.015/2023/11. számú kijavító végzéssel kijavítva:

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

2.Mf.31.015/2023/9.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Felperesi jogi képviselő1 ügyvéd (Felperesi jogi képviselő címe1 által képviselt **Felperes1** (Felperes címe1) felperesnek – a jogtanácsos neve kamarai jogtanácsos által képviselt **Alperes1.** (Alperes címe1) alperes ellen munkavállaló anyagi kárfelelőssége iránti viszontkereset tárgyában a Fővárosi Törvényszék 11.M.71.141/2021/53. szám alatt meghozott ítélete ellen az alperes 54. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy kötelezi az alperest, hogy a 299.490 (kettőszázkilencvenkilencezer-négyszázkilencven) forint eljárási illetéket, míg a felperest, hogy 149.745 (egyszáznegyvenkilencezer-hétszáznegyvenöt) forint bírósági meghagyással szembeni ellentmondási illetéket fizessen meg e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlája javára.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 112.309 (egyszáztizenkétezer-háromszázkilenc) forint + áfa perköltséget. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára 359.388 (háromszázötvenkilencezer-háromszáznolcvannyolc) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettsége a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az alapjául szolgáló tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2022. december 6. napján meghozott 11.M.71.141/2021/53. számú ítéletével az alperes viszontkeresetét elutasította, melyben a felperest 4.492.350 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni. Kötelezte az alperest 249.575 forint + áfa perköltség megfizetésére a felperes javára, 299.490 forint eljárási illeték és 2.102 forint állam által előlegezett költség viselésére, továbbá a felperest 149.745 forint bírósági meghagyással szembeni ellentmondási illeték megfizetésére az állam javára.

[2] Az általa megállapított tényállás szerint a felperes 2014. szeptember 15-től állt munkaviszonyban az alperessel munkahelyi mérnök, majd 2019. június 1-jétől megbízott projektvezető munkakörben. A felperes az alperes belső szabályzataiból sikeres vizsgát tett, így ismerte az alvállalkozói teljesítések bizonylati rendjével kapcsolatos felelősségét is. Bruttó havi munkabére a munkaszerződés szerint 400.000 forint, ténylegesen nettó 700.000 forint volt.

[3] Az alperes építőipari generálkivitelező társaságként a Lakópark1 IV. ütemén (a továbbiakban: Lakópark1 IV. ütem) 297 lakásos társasházi projekt építőipari kivitelezési munkálatait végezte. A felperesnek projektvezetőként feladata volt az alvállalkozói szerződések teljesítésének ellenőrzése, a teljesítés dokumentálása és az elvégzett és ellenőrzött teljesítés igazolása az alperes belső szabályzatai szerint. A felperes közvetlen felettese Tanú1 területi igazgató volt, aki Tanú3 termelési igazgató irányítása alatt állt. A területi igazgató kifejezetten kérte, hogy közvetlenül a tulajdonos ellenőrzése és felügyelete alatt álljon, így Tanú3nak nem volt közvetlen rálátása a projekt alakulására.

[4] Az alperessel 2017. december 4-én kötött Szerződésszám1 szám alatt alvállalkozói szerződést a Alvállalkozó1 a Lakópark1 IV. ütemén kőművesmunkák elvégzésére. Az alvállalkozó ténylegesen a kezdetektől segédmunkákat végzett. Az alvállalkozói szerződés 4. pontjában a felek abban állapodtak meg, hogy az alvállalkozót a szerződés alapján elvégzett mindennemű szolgáltatásért egyösszegű, fix nettó átalány illeti meg és a vállalkozói díj tartalmazza a kivitelezési munkák során felmerült minden költséget és egyéb alvállalkozói szolgáltatás ellenértékét. A tényleges helyzet ezzel szemben az volt, hogy 1.500 forint/óra díjazás ellenében a teljesített órák alapján történt az elszámolás, melynek alapja az óranyilvántartás volt. Ezt az alvállalkozónak kellett vezetnie, a művezetőknek ellenőrizni és aláírásukkal igazolni, majd az ellenőrzött óranyilvántartó alapján a teljesítési igazolás kiállítása a felperes, mint projektvezető feladata és kötelezettsége volt a 083 számú ügyvezetői utasítás (a továbbiakban: UVUT) 3.6.2.2.2. pontja alapján.

[5] Az alperes a projekt tervezését, költségfigyelést, a projekt előrehaladását, az utókalkulációs összevetést a munkahelyi adminisztrációs rendszerben, az ún. PDE rendszerben valósította meg. E rendszerben történt az építési és szerelési projektek költségeinek, árbevételeinek egységes szerkezetben való tervezése és a tényadatok tervezéssel azonos szerkezetben történő elszámolása annak érdekében, hogy részletes adatokkal szolgáljon az alvállalkozók tevékenységéről, szerződéseiről, garanciális kötelezettségeiről és folyamatosan, naprakészen részletes projekt dokumentálást valósítson meg (UVUT 3.6.2.2.1. pont). Az alvállalkozói szerződés kapcsán az alperes részéről elvárás volt, hogy a PDE

rendszerben rögzített adatok ne a ténylegesen alkalmazott óradíjazás szerinti elszámoláshoz, hanem az alvállalkozói szerződés szerinti átalánydíjazáshoz igazodjanak. A teljesítésigazolások kiállítása is az átalánydíjazásnak megfelelő módon és műszaki tartalommal történt, így azon az óradíjas elszámolás, azaz a teljesített órák és annak ellenértéke kimutathatóan nem jelent meg. Az alperes részéről ugyanakkor az is elvárás volt, hogy a projektdokumentációban a teljesítés a tényleges helyzetnek megfelelően nyomonkövethető legyen.

[6] A PDE rendszerben előállított teljesítési igazolásból a projektvezető három példányt állított ki, azt maga és az alvállalkozó is aláírta. Ebből egy példányt az alvállalkozó, egyet a pénzügy kapott meg, egyet a projektdokumentációban kellett lefűzni. Az elszámoláskor az alvállalkozó a teljesítési igazoláson feltüntetett összeggel egyező számlát nyújtott be, mellékelve a teljesítésigazolást. A teljesítés megfelelőségét az igazolás kiállítását követően senki nem ellenőrizte, a pénzügy a teljesítési igazolás és a számla meglétét, azok egyezőségét vizsgálta. Egyezés esetén a kifizetés megtörtént, az alvállalkozói szerződés 6.2. pontja alapján minden rész- és végzámla nettó összegéből visszatartott 10 %-os jóteljesítési garancia összege kivételével.

[7] Az alperes 2019. április 2-án Szerződésszám2 szám alatt újabb szerződést kötött a Alvállalkozó1 alvállalkozóval takarítási tevékenység, konkrétan a C és D épületek pipere és durva takarításának elvégzésére (a továbbiakban: takarítási szerződés), a szerződés szerint az árak tartalmazzák a tisztítószer, gépek és eszközök költségeit is.

[8] 2019 januárja és novembere között a Lakópark1 IV. ütemen a művezetők az óranyilvántartást ténylegesen nem vezették, a felperes erről ugyan tudott, mégsem szólította fel őket a szabályos munkavégzésre. Kivételként 2019. augusztus és szeptemberében a projekthez frissen odakerült Tanú8 művezető önszorgalomból vezette az óranyilvántartást, később azonban felhagyott azzal. Az alvállalkozó minden elszámolási időszak tekintetében egy füzetben (bizonylaton) vezette a teljesített órák számát, a felmerült költségeket, az elvégzett takarítást, a pluszban megrendelt tevékenységet, a bizonylatok egy példányát átadta a felperesnek. A felperes a teljesítések nyomonkövetése érdekében az alperes által biztosított laptopon excel táblázatban vezette a teljesített órákat, az elfogadott költségeket, az alvállalkozó egyéb tevékenységeinek ellenértékét, azok külön nevesítése nélkül. A táblázat nem volt teljes körű, nem szolgált a véglegesített elszámolás alapjául.

[9] 2019. január 28. és november 11. között az építkezés a befejezéshez közeledett, így nagy mennyiségben vált szükségessé takarítási feladat. A területi igazgató erről tudomással bírt, ahogy arról is, hogy e feladat ellátására a felperes a kifejezetten erre a célra szerződtetett vállalkozók mellett (Tanú20, Tanú21) az alvállalkozó segédmunkásait is igénybe vette, volt, hogy maga a területigazgató, illetve a garanciális osztály vezetője adott ki takarítási feladatokat az alvállalkozónak, utóbbi a Lakópark1 III. ütemen. Az alperesnél nem volt arra külön szabályzat vagy utasítás, hogy milyen módon és dokumentációval kell elszámolni az alvállalkozóval átalánydíjas szerződésről óradíjas elszámolásra történő áttérés esetén. A területi igazgató a felperesre bízta azt, hogy a tevékenysége elszámolása az

alvállalkozói vagy a takarítási szerződés terhére történjen. A felperes az előbbi mellett döntött.

[10] A területi igazgató tudomással bírt arról, hogy a takarítás miatt előre nem kalkulált költségei merültek fel az alvállalkozónak, a felperes a területi igazgató tudtával úgy egyezett meg az alvállalkozóval, hogy a többletköltségeket az alvállalkozói szerződés terhére számolják el. Ehhez nem kérte be a takarítással összefüggésben felmerülő költségek számláit, a bizonylatokon külön tételként feltüntetett költségeket korábbi szakmai tapasztalata alapján fogadta el. A területi igazgató részéről nem volt elvárás, hogy az átalánydíjas szerződés esetén a költségekről szóló számlákat megőrizték, de a projektdokumentációban nem volt elfogadott és megengedett gyakorlat, hogy számla bemutatása nélkül lehessen költségeket elszámolni.

[11] Az alperes soron kívüli belső ellenőrzést végzett 2019. szeptember 15. és 30. között, vizsgálva a felperesnek a Lakópark1 IV. ütemen végzett felelős műszaki vezetői tevékenységét. Megállapításra került, hogy a felperes egy napon látott el ilyen tevékenységet az alvállalkozó részére. 2020. március 29. és április 13. között az alperes kifejezetten az alvállalkozóval történt elszámolások ellenőrzése során megállapította, hogy a felperes 2019. január 28. és november 11. között 11 alkalommal állított ki teljesítési igazolást az alvállalkozó részére oly módon, hogy az általa vezetett excel táblában rögzített adatok és a teljesítési igazoláson szereplő összegek eltértek egymástól, ezek együttes összege 4.991.500 forint volt, a 10 %-os visszatartásokra figyelemmel az alperes 4.492.350 forintot teljesített az alvállalkozó részére.

[12] Az alperes 2020. március 30-án felfüggesztette a felperest a munkavégzés alól, egyúttal felhívta arra, hogy a folyamatban lévő munkákat és az ahhoz tartozó valamennyi iratot az ügyvezető, illetve az általa kijelölt munkavállaló részére adja át. Így a felperes aznap leadta a laptopját, de a projekt dokumentumainak hivatalos átadás-átvételére nem került sor. 2020. április 21-én az alperes visszavonta a felfüggesztést és felszólította a felperest, hogy 2020. április 27-én jelenjen meg munkavégzésre. A felperes a munkát nem vette fel, így az alperes 2020. április 28-án azonnali hatályú felmondással megszüntette a munkaviszonyt. Az alperes csalás büntette miatt 2020. július 21-én feljelentést tett, amely eljárás a Rendőrkapitányság1án Határozat szám1/2020. bü. szám alatt van folyamatban.

[13] A felperes fizetési meghagyást követően ellentmondás miatt perré alakult eljárásban a jogviszonya megszüntetése miatt jóhírnévhez fűződő joga megsértésére hivatkozva kártérítési igénnyel élt az alperessel szemben, az alperes pedig viszontkeresetet terjesztett elő. Az elsőfokú bíróság a 11.M.71.029/2020/9. számú, a Fővárosi Ítéltábla 2.Mpkf.35.115/2020/3. számú helybenhagyó döntése folytán jogerőre emelkedett végzésével a kereset vonatkozásában az eljárást megszüntette. A pert a viszontkereset kapcsán folytatta és azt megalapozatlannak találta a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 179. § (1)-(5) bekezdései alapján.

[14] Rögzítette, hogy a felek ellentmondó nyilatkozatai miatt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 266. § (1) bekezdésére alapítva, korlátozott mértékben tudta megállapítani az ítéleti tényállást. A felek előadása egyező volt a körben, hogy a felperesnek projektvezetőként feladata volt a teljesítési igazolások kiállítása, és az alvállalkozó segéd- és nem kőművesmunkát végzett az alvállalkozói szerződés alapján, továbbá az óradíjas elszámolás alapja az óranyilvántartás volt. A peresített időszakban ilyen óranyilvántartók nem készültek, a felperes excel táblázatot vezetett az alvállalkozói teljesítésekről. Nem vitatottan a felperes többletköltséget is leigazolt a teljesített órákon felül, erre figyelemmel a felek között a vita akörben volt, hogy ténylegesen felmerültek-e többletköltségek és milyen mértékben, a felperes jogszerűen igazolta-e le azokat. Egyező volt a felek nyilatkozata, hogy a PDE rendszerben az alperes elvárása szerint az adatokat az átalánydíjas szerződéshez igazodva kellett rögzíteni, és a teljesítési igazolás is az átalánydíjas szerződés műszaki tartalmához igazodott.

[15] A lefolytatott bizonyítási eljárás során a bizonyítékok összevetése kapcsán kiemelt jelentősége tulajdonított Tanú1 területi igazgató vallomásának, aki a felperes közvetlen feletteseként tisztában volt a felperest terhelő kötelezettségekkel és az alperesnél kialakult gyakorlattal is. Ugyancsak ily módon értékelte Tanú7 alvállalkozó tanúvallomását is, hangsúlyozva a tanú által elmondottak alapján nem lehetett következtetni az alperes álláspontja ellenére sem a tanú felperes irányába való elfogultságára. A tanú az előadását következetesen és ellentmondásoktól mentesen tette meg, az összhangban állt az általa rendelkezésre bocsátott okirati bizonyítékokkal, továbbá a területi igazgató több ponton megerősítette az alvállalkozó által elmondottakat. A vallomás bizonyító erejét gyengítő objektív körülmény, bizonyíték nem merült fel, illetve azok súlytalanok voltak. Tanú2 és az alvállalkozó vallomása közötti ellentmondás feloldásra került, és a szóbeszéd más bizonyíték hiányában nem volt alkalmas arra, hogy megingassa az alvállalkozó szavahihetőségét.

[16] Az ellentmondásos tanúvallomások alapján ítéleti bizonyossággal nem tudta megállapítani, hogy az alperesnél ténylegesen kialakult gyakorlat volt, hogy a segédmunka kapcsán annak ellenére kötöttek átalánydíjas szerződést, hogy az elszámolás ténylegesen óradíjazás alapján történt, és azt sem, hogy mindez adó megkerülési cézzal történt.

[17] Tanú13 és Tanú10 projektvezetők általánosságban megerősítették, hogy az alperesnél rendszeresen előfordult, hogy segédmunkásokat vettek igénybe takarítási feladatokra, különösen az építkezések befejező szakaszában. Igazolást nyert, hogy a segédmunka feladatokon felül a IV. ütemen takarítási tevékenységet is kellett végeznie az alvállalkozónak, amiről a területi igazgató is tudott, azt jóváhagyta, sőt, maga is adott ki ilyen feladatokat közvetlenül az alvállalkozónak, és Osztályvezető1 garanciális osztályvezető is a III. ütemet érintően. Az alvállalkozó használt tisztítószereseket, vegyszereket, takarítógépeket, emiatt többletköltsége merült fel, amiről a felperesen kívül a területi igazgató is tudott, utóbbit tudta és elfogadta, hogy a többletköltségeket az alvállalkozó elszámolja, a területi igazgató a felperesre bízta, hogy mely szerződés terhére és milyen módon történjen a takarítási tevékenység és a többletköltség elszámolása. Megerősítést nyert, hogy bizonyos feladatokat csak az alvállalkozó végzett (homlokzat színezése után a korlátok és erkélyek takarítása), és egyedül az alvállalkozó rendelkezett ehhez szükséges speciális oldószerrel. A területi igazgató megerősítette, hogy nem várta el, miszerint a költségek elszámolása esetén a

nyugtát vagy a bizonylatot a felperes megőrizze és lefűzze a projektdokumentációban. A területi igazgató és Tanú10 tanúvallomásában azonban kifejezetten cáfolta, hogy ne lett volna elvárás a ténylegesen felmerült költségek alvállalkozói számlával vagy nyugta felmutatásával történő igazolása.

[18] Az alvállalkozó tevékenységet közvetlenül ismerő tanúk megerősítették, hogy az alvállalkozóval ténylegesen óradíj alapú elszámolás volt, amit alátámasztottak az alvállalkozótól származó bizonylatok és az excel táblában rögzített adatok is. Az óradíjazás esetén az alvállalkozó által kiállított és a művezető aláírásával leigazolt óranyilvántartás alapján történt az elszámolás. A teljesítések mennyiségi ellenőrzését napi szinten kellett elvégezni a leadott napi jelentések kontrollálásakor. Tanú8 rövid ideig vezette az óranyilvántartásokat, de azt, hogy mindezt kifejezetten a felperes felszólítására tette, megállapítani nem lehetett.

[19] Rámutatott, hogy a hivatalos óranyilvántartások hiányában a valós teljesítés kérdése kiemelt jelentőséggel bírt a károkozó magatartás, a kár bekövetkezte és mértéke tekintetében. Ennek ismeretében lehetett ugyanis azt megállapítani, hogy történt-e túligazolás és vizsgálni kellett, hogy az alvállalkozó elszámolhatott-e egyáltalán költségeket.

[20] Az adminisztrációra irányadó PDE rendszer az alperesi gyakorlat következtében nem az óradíjas elszámoláshoz, hanem az átalánydíjas szerződés műszaki tartalmához igazodott, így a valós teljesítésre nem volt információs értéke, ahogy a valóságnak nem megfelelő adatokat tartalmazó segédmunka létszám lejelentő lapoknak sem. A termelési igazgató és a területi igazgató vallomása alapján megállapította, hogy az alperesnél mindezek okán volt elvárás, hogy a projektdokumentáció tartalmazzon egy részletes kimutatást. Az nem nyert bizonyítást, hogy a felperes csatolt volna ilyen részletes kimutatást (bizonylatot) a teljesítési igazolások mögé, és az sem, hogy voltak-e ilyenek, ezek eltűntek-e és ha igen, kinek a hibájából. A tanúvallomások alapján azt állapította meg, hogy előfordultak dokumentációs hiányosságok, az, hogy elkallódtak iratok. Hivatalos átadás-átvételi jegyzőkönyv hiányában nem volt rekonstruálható, hogy a felperes távozásakor (felfüggesztése napján) milyen okiratok voltak a projektiratok között. Mindezek okán a valós teljesítés és az elszámolható költségek megállapítása körében kizárólag a felperes által vezetett excel táblára, az alvállalkozó által kiállított bizonylatokra és az alvállalkozó vallomására támaszkodott.

[21] Arra a megállapításra jutott, hogy a felperes által az alvállalkozói teljesítésekről és költségekről vezetett excel tábla nem minősült hiteles óranyilvántartásnak, azon nem szerepelt sem az alvállalkozó, sem a művezető aláírása. Nem találta bizonyítottnak azt az alperesi állítást, hogy ez a táblázat teljeskörűen tartalmazta az alvállalkozó véglegesen elfogadott, és ekként az elszámolás alapját képező teljesítéseit és költségeit. Úgy érvelt, hogy az excel tábla kapcsán az alperesnek nem volt elégséges önmagában azt bizonyítani, hogy a táblázatban rögzített adatok megfelelnek a valóságnak, hanem azt is, hogy az excel tábla teljeskörűen tartalmazta az alvállalkozói teljesítést és költségeket, erre azonban bizonyítást nem ajánlott fel. Felperes az ellenbizonyítás során csatolta az alvállalkozó saját maga által vezetett kimutatásainak még fellelhető példányait, amin rögzítésre került, hogy hány fővel

hány órát teljesített, milyen többletköltségei merültek fel. Összevetve az excel táblában rögzített és a bizonylatokon szereplő adatokat azt állapította meg, hogy a bizonylatok vagy az excel táblával azonos, vagy azt meghaladó mértékben tartalmaztak alvállalkozói teljesítéseket. Mindezekből annyit tudott megállapítani, hogy legalább az excel táblában feltüntetett mértékben történt teljesítés, de azt nem tudta ítéleti bizonyossággal kizárni, hogy ezt meghaladóan ne történt volna valamilyen teljesítés. Ezt megerősítette a területi igazgató vallomása is. Mindezek alapján az alperes által a valós teljesítés körében egyedülként felajánlott bizonyíték bizonyító ereje megdőlt.

[22] Nem fogadta el azt az alperesi érvelést, hogy a kifizetett vállalkozói díj magában foglalta a költségeket. A szerződés tartalmát (kőművesmunka helyett takarítás) és az elszámolás rendjét (átalánydíj helyett óradíj) a felek más alapokra helyezték. Ezen új helyzetre nézve az alperes által sem vitatottan nem létezett külön szabályzat, utasítás, gyakorlat. Nem volt releváns Tanú2 e körben tett vallomása, mivel elmondása szerint nem lépett fel költségterítési igénnyel óradíjas elszámolás esetében, és a tanú által nem vitatottan az alvállalkozónak jóval több takarítási munkája volt, mely szükségszerűen több költséggel járt. A területi igazgató pedig tudott arról, hogy az alvállalkozónak a takarítás miatt többletköltségei merültek fel és ennek elszámolása mikéntjét a felperesre bízta.

[23] Az alvállalkozói bizonylatokon a teljesített órák és költségek mellett változó formában szerepeltek további tevékenységek, összegekkel vagy anélkül. Az alvállalkozó vallomása alapján megállapította, hogy valamennyi teljesítés egy bizonylaton került rögzítésre és e tételek mögött is valós teljesítések voltak, a pluszként megrendelt takarítási tevékenységet (konténer takarítás), illetve pincetakarítást a területi igazgató és az elküldött SMS üzenet is bizonyította. Ezek közül több nem is szerepelt az excel táblában, amely épp azt az alperesi állítást cáfolta, hogy kizárólag az excel tábla képezte volna a végleges elszámolás alapját.

[24] Az ellenőrzések körében a tanúvallomások alátámasztották, hogy a pénzügy kizárólag a teljesítési igazolást és az alvállalkozó számláját kapta meg, óranyilvántartást nem.

[25] A felperesi szándék, motiváció és célzat kapcsán hangsúlyozta, hogy a visszaosztás tényének esetleges bizonyítása önmagában nem alkalmas az állított károkozás, vagy a túligazolásra vonatkozó károkozó szándék bizonyítására. A bizonyítási eljárás alapján ítéleti bizonyossággal nem tudta megállapítani, hogy az alvállalkozó visszaosztott volna pénzeket a felperesnek, így azt sem, hogy a felperest az a szándék vezette volna, hogy az alvállalkozót jogtalan előnyhöz juttassa. Mellőzte az alperes Tanú6 és az alvállalkozó szembesítésére irányuló indítványát, mivel az előadások között az ellentmondás csak látszólagos volt. Annak tényét, hogy az alperes megkísérelt nyomást gyakorolni az alvállalkozókra, Tanú6, az alvállalkozó és Felperesi beavatkozó1 tanúvallomása alátámasztotta. A felperes nettó munkabérét Tanú13 és Tanú10 projektvezetők és Tanú8 művezető tanúvallomása alapján állapította meg.

[26] A károkozó magatartás kapcsán nem tudta megállapítani, hogy a peresített időszakban ténylegesen mekkora összeget tett ki az alvállalkozó teljesítése, így azt sem, hogy a felperes annál többet igazolt volna le. Hangsúlyozta, hogy a tényleges helyzet alapjaiban tért el a szerződéses környezettől, ezért az alperesnek pontosítania kellett volna a felperessel szemben támasztott elvárásait, ami az alperes által sem vitatottan nem történt meg. Utalt a következő bírői gyakorlatra, miszerint a hiányos szabályozási környezet nem eshet a munkavállaló terhére. Kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a közvetlen felettes a költségek felemerüléséről, és azok elszámolásának tényéről tudomással bírt, mégsem jelezte, hogy e megoldással bármi probléma lenne, sőt kifejezetten a felperesre bízta az elszámolás módját és mikéntjét. Az alperes érdekkörébe tartozó körülmény volt a megfelelő ellenőrzési rendszer kiépítése a szabálytalan munkavégzés kiszűrésére. A felperes alappal bízhatott abban, hogy az alperes ellenőrzési rendszere megfelelően működik és felettese utasításai összhangban vannak azzal. Amiatt, hogy az eredeti szerződés átalánydíjazásról szólt, és a teljesítés PDE rendszerben való rögzítése, leigazolása is az a átalánydíjazás szerinti elszámolás alapján történt, emiatt a számlák megőrzésének szükségessége fel sem merült. Az alperesnek külön utasításban kellett volna egyértelműsíteni elvárását a számlák projektvezetők általi megőrzési kötelezettségéről. Utasítás nélkül a számlák hiányát az alperes jogszerűen nem róhatta fel a felperesnek, így e tekintetben felperesi kötelezettségszegést megállapítani nem tudott. Azonban az létező elvárásnak bizonyult a bizonyítási eljárás szerint, hogy csak számlák vagy bizonylatok felmutatása alapján lehetett költségeket elfogadni és leigazolni. Ezek elmulasztásával a felperes kötelezettségszegést követett el, e tény azonban nem alkalmas sem a károkozó magatartás, sem a kár bizonyítására. Önmagában ugyanis abból, hogy nem került számla bemutatásra, nem nyert bizonyítást, hogy az adott összeg erejéig ne került volna ténylegesen beszerzésre és felhasználásra az alperes érdekében tisztítószert. Mindezek alapján nem tudta megállapítani azt sem azt, hogy a felperes jogellenesen igazolt volna le költségeket, és azt sem, hogy a költségként elszámolt tételek mögött ne lett volna szükséges és indokolt költség.

[27] Így arra a megállapításra jutott, hogy a felperes a teljesítések leigazolása tekintetében több szabályszegést is vétett, az elszámolás megalapozottsága, akár annak dokumentálása terén. Mindez azonban nem járt szükségszerűen azzal a következménnyel, hogy valamennyi eltérés automatikusan kárként merüljön fel az alperes oldalán. Így a károkozó magatartás, a kár, és a kettő közötti okozati összefüggés, és a károkozó szándék tekintetében az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettség körében nem volt eredményes, ezért a viszontkeresetet elutasította.

[28] A színlelt szerződésen alapuló felperesi semmisség hivatkozás vizsgálatára, annak polgári jogi jellege miatt hatáskörrel nem rendelkezett, ezért a Pp. 123. § (1) bekezdése alapján az eljárást nem függesztette fel. Utalt továbbá arra, hogy nem volt jogszabálysértő, hogy az alperes nem az alvállalkozókkal, hanem kizárólag a felperessel, mint munkavállalóval szemben indított peres eljárást. Arra figyelemmel pedig, hogy az alperes keresetét a 10 %-os jólteljesítési garancia összegével leszállította, nem volt jelentősége, hogy ezt meghaladóan az alperes az alvállalkozókkal szemben milyen jogcímen és milyen mértékű visszatartásokat eszközölt. Megalapozatlannak találta a felperes felelősségmegosztására irányuló érvelését is, mert nem voltak olyan feladatok, amelyek felvetették volna más munkavállaló, vagy vezető felelősségét.

[29] Az alperes 2022. január 11-i tárgyaláson szóban előadott nyilatkozatát nem tekintette az eljárás szabálytalansága miatti kifogásnak, az alperes nem jelölt meg konkrét eljárási szabályt, amit az elsőfokú bíróság állítólagosan megsértett volna. Az alperes a bizonyítási eljárás terjedelme körében egyet nem értésének adott hangot, azonban a szabad bizonyítás Pp. -ben rögzített szabályaira [3. § (5) bekezdése, (helyesen) 279. § (1) bekezdése, 278. § (2) bekezdése, 263. §-a, 233. § (1) bekezdése] utalással hangsúlyozta, hogy a felek indítványai által meghatározott keretek között, szabadon határozta meg a bizonyítási eljárás menetét, és a tanúbizonyítás foganatosítását önmagában azért nem mellőzhette, mert nagy valószínűség szerint az nem vezet majd sikerre. Mellőzte Felperesi beavatkozó1 rendőrség előtt tett tanúvallomása, és az általa készített hangfelvétel megkérésére irányuló utólagos bizonyítási indítványt, mert az nem felel meg a Pp. 220. § (1) és (2) bekezdésében rögzített törvényi feltételeinek. Az a körülmény pedig, hogy Tanú6 tanú ténylegesen fizetett-e a felperesnek 1 %-ot a felperes felelős műszaki vezetői tevékenységéért, vagy sem, jelen per eldöntése szempontjából nem bírt relevanciával. A vesztegetés csupán alperes gyanúja és feltételezése volt, amit a per adatai nem támasztottak alá, így megállapította, hogy nem terhelte feljelentési kötelezettség.

Az alperes fellebbezése

[30] Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen annak megváltoztatását és a felperes viszontkereset szerinti marasztalását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen állapította meg és azokból téves következtetést levonva megalapozatlan döntést hozott.

[31] A tényállás megállapítása kapcsán kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság pusztán a felperes állításait vette figyelembe, azokra bizonyítást nem vezetett és a felperest indokolatlanul támogató egyoldalú pervezetést folytatott. A felperes munkaköri kötelezettségsszegése és felelőssége körében elkövetett szabálytalanságait ugyan megállapította, de azt mégsem értékelte a felperes terhére. Tévesen határozta meg a bizonyítási érdeket, és olyan bizonyítási kötelezettségeket írt elő, amelyeket egyik fél sem, vagy a tanúként többször meghallgatott Alvállalkozó1 ügyvezetője sem vitatott.

[32] Kifogásolta azt, hogy a felperes nettó 700.000 forint munkabérére vonatkozó ténymegállapítás a felperes alá nem támasztott nyilatkozatán alapult, holott a felperes munkabére a munkaszerződés szerinti bruttó 400.000 forint volt. Ekörben meghallgatott tanúk felperes munkabérééről információval nem rendelkeztek, így az elsőfokú bíróság eljárása jogszabálysértő volt.

[33] Hivatkozott arra, hogy a tényállás körében az helyes került megállapításra, hogy a Alvállalkozó1-vel 1.500 forint/óra díjazás ellenében a teljesített órák alapján történt az elszámolás, és alapja az óranyilvántartás volt, amit az alvállalkozónak kellett vezetni, a

művezetőnek ellenőrizni és a teljesítésigazolás kiállítása a felperes projektvezető feladata és kötelezettsége volt. Bizonyításra került, hogy a felperes e szabályokkal ellentétben az óranyilvántartás vezetését Alvállalkozó1-től és az ellenőrzést Tanú8 művezetőtől átvette, magához vonva a feladatot. Az ítélet megállapításával ellentétben a művezető ezt a feladatot a felperes utasítására adta át. A felperes saját számítógépén a maga által létrehozott excel táblában az alvállalkozó helyett maga vezette az óranyilvántartást, amely tény a felperes is kifejezetten elismert. Ezzel megtette az első és tudatos lépést afelé, hogy a tevékenységét a kontroll alól kivonja és megsértette a pénzügyi, gazdasági életben és a munkáltatónál is általánosan elfogadott „négy szem-elvét” is. Az óranyilvántartó adatai nem feleltek meg a teljesítésigazolási jegyzőkönyvben meghatározott értékeknek, hanem többletösszeget tartalmaztak. Az óranyilvántartót és a teljesítésigazolásokat kizárólag a felperes hozta létre, ezek tartalmát kizárólag ő ismerte.

[34] Az elsőfokú eljárásban bizonyításra került, hogy sem a fix átalányáras, sem az óradíjas elszámolású alvállalkozói szerződések tekintetében nem lehetséges plusz költségek elszámolása. Ezt a tanúvallomások teljes mértékben alátámasztották. Nem volt olyan elszámolási gyakorlat, amely a többletköltségek elszámolását lehetővé tette volna, kizárólag előzetesen megállapított anyagáron, írásbeli szerződésmódosítás vagy pótmunka-megállapodás keretében kerülhetett volna sor erre az alvállalkozók részéről. Ez esetben viszont már nem kellett volna a teljesítési igazoláshoz költség számlát csatolni, mivel a plusz anyagköltséget az előzetes megállapodás tartalmazta volna. Az is bizonyításra került, hogy a gyakorlatban nem került sor többletköltségek feltüntetésére és igazolására sem az elszámolásokban, sem a számlákon, annak ellenére, hogy az elszámolás óradíj alapon történt.

[35] Tévesen és iratellenes az a megállapítás, hogy a területi igazgató arról is tudott, hogy a takarítás miatt előre nem kalkulált költségei merültek fel az alvállalkozónak. A felperes nem volt jogosult az alvállalkozóval szerződésellenes külön megállapodásokat kötni. Az alvállalkozó teljesítésének területe nem növekedett, a területi igazgatói intézkedések nem keletkeztettek többletmunkát. Ekörben kizárólag operatív utasításokat adott a területi igazgató, ahogy a garanciális vezető is a Lakópark1 III. projektre vonatkozóan. Ez utóbbi területen végzett munka csak a Lakópark1 III. projekten kerülhetett elszámolásra. A felperes ilyen munkákat a Lakópark1 IV. projektre vonatkozó szerződés keretében szabályosan nem igazolhatott le. A felperes igyekezett összemosni a Lakópark1 IV. projekt keretében teljesítendő óradíjas elszámolású kőművesmunkákra vonatkozó alvállalkozói szerződést az ettől független fix átalánydíjas takarításra vonatkozó szerződéssel, illetve a térburkolatra vonatkozó szerződéssel, holott erre szabályszerű eljárás és teljesítések megfelelő igazolása esetén nem lett volna lehetősége. A kőművesmunkákra az anyagokat a megrendelő biztosította, a takarítási munkák esetében pedig az árak tartalmazták a tisztítószerek, gépek, eszközök költségét, és az ablaktisztítási munkákat. Ez utóbbiak elszámolására a kőművesmunkákra vonatkozó szerződés teljesítésének igazolása körében sem volt jogszerű lehetőség.

[36] A felperes és az alvállalkozó megállapodása volt az, hogy áttérnek a segédmunkára, és a segédmunkához kapcsolódó óradíjas elszámolásra. Ezt a körülményt a munkáltató utóbb tudomásul vette, azonban nem mentesítette a felperest az óradíjas elszámolás szabályszerű végrehajtása és a teljesítési igazolások kiállítására vonatkozó belső

szabályzatok betartása alól. A felperesnek fokozott figyelemmel kellett volna követni az alvállalkozó teljesítését. Mivel a teljesítésigazolást a már általa ellenőrzött, valós ledolgozott órákon felüli tételekkel is kiegészítette, ezen magatartása már nyilvánvalóan jogellenes volt. Teljesen ellentétes volt az alvállalkozói szerződésekkel, a számviteli szabályokkal és a bizonylati renddel az az elsőfokú bíróság által elfogadott felperesi eljárás, hogy költségtételeket számlák és bizonylatok nélkül fogadott el az alvállalkozótól, erre a területi igazgató tudtával sem kerülhetett sor jogszerűen a felperes részéről. A felperes a perben nem bizonyította semmivel, hogy a Alvállalkozó1-nél a költségek valóban felmerültek, ahogy ezen költségek összegszerűségét sem.

[37] Téves volt az elsőfokú bíróság álláspontja a bizonyítási érdek meghatározása és a bizonyítási teher megfordulásáról. A jogalap körében a kár bizonyítást nyert, vagyis az, hogy az excel táblázatban vezetett kimutatás alapján a kiállított teljesítésigazolások összege nem egyezett meg az óranyilvántartó szerinti, az alvállalkozó részére járó vállalkozói díjjal. Az alvállalkozó az óranyilvántartókat nem vitatta, tehát a perben nem volt vitatott az alvállalkozó leigazolt óráinak mértéke. Ezt alátámasztja az a körülmény, hogy a teljesítésigazolásokat az alvállalkozó aláírta, az igazolt számlákat a munkáltató kifizette. A viszontkereset alapjául csatolt kimutatásban a „különbözet” oszlopban meghatározott összegek olyan kerek számok, amelyek a szerződésben meghatározott óradíj alapján sem matematikailag, sem fizikailag nem jöhettek létre, mint vállalkozói díj. Az a körülmény, hogy a teljesítésigazolások alátámasztására vonatkozó dokumentációk és bizonylatok hiányoznak, a felperes terhére róható.

[38] A felperes jogellenes magatartása azzal valósult meg hogy a belső szabályzatoktól és a tanúk által egységesen alátámasztott céges elszámolási gyakorlattól eltérően szándékosan az óradíjakon felül többlettételek igazolt. Az óranyilvántartásban meghatározott és elszámolt órák valóságnak megfelelő tartalmának bizonyítását tévesen terhelte a munkáltatóra az elsőfokú bíróság. A munkáltatónak a felperesi túligazolásokat, illetve ezzel kapcsolatos szabálytalan felperesi eljárást kellett bizonyítani a jogellenes magatartás és a kár felmerülése közötti ok-okozati összefüggés kapcsán. A felperes egyetlen túligazolt tétel esetében sem tudta igazolni, hogy az óradíjon felüli tételek felmerültek és elszámolásuk jogszerűen történt. A felperes azt sem tudta bizonyítani, hogy a Alvállalkozó1 részéről bármely további munkavégzés vagy költség ténylegesen felmerült volna. Az excel tábla bizonyítottan a felperes által az alvállalkozó teljesített óráiról vezetett kimutatás volt, annak valóságtartalmát a felperes elismerte, és sem a munkáltató, sem az alvállalkozó nem vitatta. A felperes állítása szerint eltérés azért fordult elő, mert több esetben „lehúzott” órákat, nem elfogadva teljes mértékben az alvállalkozó saját kimutatását, azt korrigálta és így alakult ki az elfogadott valós alvállalkozói teljesítés. Az elsőfokú bíróság indokolásával ellentétben ez nem a munkáltató feltételezése, hanem bizonyított tény volt.

[39] Az elsőfokú bíróság jogsértően nem vitatott tényekkel kapcsolatban helyezte az alperesre bizonyítási terhet és tévesen foglalt állást úgy, hogy az alperesnek kell azt bizonyítania, hogy az excel táblában rögzítetteket meghaladóan nem történt teljesítés. A ledolgozott órákon felül az alvállalkozónak semmilyen más költség, vagy egyéb teljesítés jogcímén további vállalkozói díj nem járt volna a szerződés alapján. A ledolgozott órákat meghaladó többlet kizárólag a felperes túligazolása következtében jött létre a felperes

jogszerűtlen és szándékos magatartásának eredményeként. Így téves következtetéseket vont le az elsőfokú bíróság arra nézve, hogy legalább az excel táblázatban feltüntetett mértékben történt teljesítés. Ezzel szemben a felperes és Tanú7 egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy a papír alapú bizonylatok és az excel tábla között azért fordult elő eltérés, mert a felperes maga több esetben nem megfelelő teljesítés miatt nem vett figyelembe órákat. A papír alapú bizonylatok valóságtartalmát a per során a munkáltató vitatta, a felperes ugyanis elmulasztotta a teljesítési igazolások mögé csatolni a háttérdokumentációt. Az elsőfokú bíróság a papír alapú bizonylatokat annak ellenére fogadta el a bizonyítás körében, hogy a peres eljárás folyamán egyértelmű volt, hogy a felperes és Tanú7 közös érdekében állt, hogy a számlák túligazolását ezekkel alátámasszák.

[40] Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások egy részé is helytelenül értékelte, nem alapozhatta volna ítéletét Tanú7 elfogult tanúvallomására, akinek alapvető érdeke volt olyan nyilatkozat megtétele, amellyel a felperes pernyertességét segíti elő. Az érdekelt személyektől nem várható el a valóságnak megfelelő nyilatkozat az érdekazonosság okán, az elsőfokú ítélet mégis jelentős mértékben az érdekelt tanú állításain alapult.

[41] Az elsőfokú bíróság teljesen félreértelmezte az alvállalkozói elszámolásokra vonatkozó perbeli szabályozási rendszert és annak működését. Nem volt ezen szerződések elszámolása és a teljesítési igazolások tekintetében olyan eltérő elem, amelyet a munkáltatónak pontosítania kellett volna. Nem állt fenn hiányos szabályozási környezet sem. Bizonyítást nyert, hogy a belső szabályzati rendszer teljeskörűen lefedte a perbeli alvállalkozói teljesítésigazolások kérdését, amelyet a felperes ugyan ismert, de szándékosan megszegett. Nem a szabályozási környezet volt hiányos, hanem a felperes nem tartotta be a szabályokat és nem hárítható át a munkáltatóra a munkavállaló szabályszegésének felelőssége. A felperesnek nem egyedi munkáltatói utasításra volt szüksége ahhoz, hogy szabályszerűen igazolja az alvállalkozói teljesítést, hanem a belső szabályzatokat kellett volna betartania. A szabályszegés szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy a felperes felettese miről tudott vagy miként vélekedett, mivel a cég belső szabályzatai egyértelműen rögzítették a felperes kötelezettségeit, eltérésre nem kapott utasítást közvetlen felettesétől. A felperesnek mindenképpen a belső szabályzat szerint kellett volna eljárnia és tévesen értelmezve a tanúvallomásokat jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a szabályoktól történő eltérésre, vagy szabályellenes intézkedésre kapott volna utasítást a felperes.

[42] A felperes, mint projektvezető tevékenysége az ellenőrzési rendszer része volt, alapvető kötelezettsége volt a felperesnek az alvállalkozói teljesítések ellenőrzése az UVUT 3.6.2.2.2., amit megszegett, és az e-építési naplót sem a jogszabályoknak és a munkáltató érdekeinek megfelelően vezette. A perben bizonyítást nyert, hogy a felperes előre látta, hogy az óranyilvántartóknak nem megfelelő teljesítésigazolások kiállítása esetén a munkáltató pénzügyi osztálya a teljesítésigazolások és ezek alapján kiállított alvállalkozói számlák alapján fizetést fog teljesíteni, így a kár felmerüléséhez vezető magatartása szándékos volt.

A felperes fellebbezési ellenkérelme

[43] A felperes az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[44] Teljeskörűen fenntartva az elsőfokú eljárásban előadottakat hangsúlyozta, hogy a perben munkabérének összege nem volt releváns tény, de annak mértékét az elsőfokú bíróság a tanúvallomások alapján helytállóan állapította meg.

[45] Az órányilvántartások kapcsán előadta, hogy annak vezetését nem átvállalta, hanem mivel azt senki nem vezette, elvállalta. Az excel táblázatok nem az órányilvántartások voltak, ezt tévesen állította az alperes, kizárólag azért vezette azokat, hogy ellenőrizni tudja az igazolások kiállításakor az adatokat. A táblázatok nem voltak teljeskörűek, az alperesnél fellelhető teljesítésigazolások mellé csatolt elszámolásokra is szükség lett volna. Az elszámolások véglegesítésekor a táblázatban szereplő adatok változhattak, erre az elsőfokú eljárásban több bizonyítás is folyt. Az alperes nem csatolta be az említett szükséges igazolásokat a perben, az átalánydíjas és az óradíjas elszámolások kapcsán a fellebbezésben az alperes új tényeket nem állított és az elsőfokú eljárásban a bizonyítása eredménytelen volt, így az elsőfokú bíróság következtetései helytállóak.

[46] A fellebbezésében az alperes megalapozatlanul állította, hogy szakértelem hiányában nem tudott az alvállalkozó megfelelően teljesíteni és az is, hogy emiatt született megállapodás az óradíjas elszámolásra, ilyen állítás az elsőfokú eljárásban nem hangzott el.

[47] Valótlanul állította az alperes, hogy túligazolás történt volna az alvállalkozó számlái esetében. Az alperes a „túligazolt” összegeket a kifizetéskor egyetlen esetben sem kifogásolta, holott lehetősége lett volna észlelni az eltéréseket, a számlák mögötti bizonylatokon minden adat szerepelt. A teljesítési igazolásokhoz tartozó bizonylatokat pedig azért nem tudta a perben csatolni, mert azok az alperes birtokában vannak.

A másodfokú bíróság döntése

[48] A fellebbezés nem alapos.

[49] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékoknak a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, egyenként és összességében történő értékelésével a tényállást helyesen állapította meg, és helytálló jogi következtetések levonásával érdemben helyes döntést hozott a viszontkereset kapcsán. Indokolásával a másodfokú bíróság teljeskörűen egyetértett, így azok megismétlése nélkül a fellebbezés kapcsán kizárólag az alábbiakat emeli ki.

[50] Bár a jelen per tárgyát a viszontkereset alapján a felperes kártérítési felelőssége képezte, azonban az elsőfokú bíróság a munkavállalói költségkedvezményre való jogosultság feltételeit köteles volt hivatalból vizsgálni és a Pp. 525. § (3) bekezdése alapján a fellebbezés korlátaira tekintet nélkül ekként kellett eljárni a másodfokú bíróságnak is. Az elsőfokú bíróság a felperes munkaszerződése és a tanúvallomások (Tanú13, Tanú10, Tanú8) egybevetésével helytállóan állapította meg, hogy az alperesnél a munkabér egy részét borítékban kapta több munkavállaló is, és annak felperes által előadott mértékét a hasonló munkakörű projektvezetők tanúvallomása igazolta.

[51] Alaptalanul hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra, hogy Tanú7 tanúvallomása a felperessel való érdekazonossága és emiatt elfogultsága okán nem volt értékelhető. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a kereseti (és viszontkereseti) kérelem megalapozottságának eldöntéséhez azokat a személyeket lehet a bizonyítási eljárásban tanúként meghallgatni, akik a perbeli eseményekkel összefüggésben tudomással bírnak. Önmagában az a körülmény, hogy Tanú7 az alvállalkozó ügyvezetőjeként az alvállalkozói díj megfizetésében nyilvánvalóan érintett volt, elfogultságát nem eredményezi. A hivatkozott tanú a vallomását a hamis tanúzás következményeinek ismeretében tette (Pp. 292. § (3) bekezdés), de emellett a tanúnak a félhez való kapcsolata és vallomásának tartalma a Pp. 346. §-ának (5) bekezdése értelmében egyébként is a bíróság mérlegelése alá esett. Általában tehát nincs is lehetőség arra, hogy a tanúk feltételezett elfogultságára utalással a bíróság a tényállás megállapításához szükségesnek látszó bizonyítást mellőzze.

[52] Nem jelenti a mérlegelés okszerűtlenségét, ha a bíróság egyes bizonyítékoknak másokkal szemben nagyobb jelentőséget tulajdonít, ha azt kellően megindokolja (Mfv.VIII.10.018/2022/4.). Az alperes a fellebbezésben nem jelölt meg olyan bizonyítékot, amelyet az elsőfokú bíróság döntése meghozatala során nem értékelt. A mérlegelésben logikai ellentmondás nem volt kimutatható. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelését, illetve azok mellőzését teljeskörűen részletezte, ítéletében helytállóan utalt arra, hogy miért vette figyelembe Tanú7 tanúvallomását és alapozta többek között a tanú vallomására az ítéletét. Az elsőfokú bíróság az alperes által indítványozott tanúk meghallgatását is foganatosította, részrehajlására semmiféle adat nem merült fel. Az elsőfokú ítélet nem sérti a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakat és értelemszerűen a Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezési ok sem merült fel, ilyet tévesen állított az alperes a fellebbezési kérelmében.

[53] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a tényállásban a felek egyező előadása alapján, hogy a Lakópark1 Liget társasházi projekt IV. üteme kapcsán a kőművesmunkák elvégzésére a Alvállalkozó1 az alperessel megkötött alvállalkozói szerződésben foglaltakkal szemben ténylegesen segédmunkákat végzett és a szerződésben rögzített fix nettó összegű átalánydíj helyett ténylegesen óradíjazás szerint történt az elszámolás. Ugyancsak nem volt vitatott, hogy az alvállalkozó a IV. ütem C és D épületeinek takarítási munkáira is alvállalkozói szerződést kötött az alperessel egyösszegű fix átalánydíjazással. Mindkét szerződésben rögzített kikötés szerint a munkálatok elvégzésével felmerült minden költséget, szolgáltatás ellenértékét, illetve a tisztítószeres, gépek és

eszközök költségét tartalmazza az egyösszegű fix, utóbb többszörösen módosított alvállalkozói díj. E szerződések úgy rendelkeztek, hogy az elszámolás a mellékelt táblázat szerinti műszaki tartalomhoz kapcsolódó négyzetméter árakon történik, azokban óradíj alapú elszámolásra vonatkozó szabályok egyáltalán nem szerepeltek. Tanú1 is rámutatott tanúvallomásában, hogy az alvállalkozói szerződésben a teljesítményszámlálás (átalánydíj-fizetés) alapjait fektették le, a teljesítésigazolások is az átalánydíjas elszámolásokhoz igazodtak. Az alvállalkozóval ténylegesen óradíj alapú elszámolásra vonatkozó szóbeli – az írásbeli szerződést felülíró – megállapodás okán az alperes megalapozottan nem hivatkozhatott fellebbezésében arra, hogy az alvállalkozó az árazás során úgy kalkulálta az árakat, hogy az a felmerülő költségeket teljeskörűen tartalmazta, mivel ez a megállapodás az átalánydíjas elszámolásra vonatkozott. Az írásbeli szerződés rendelkezései e körben nem lehetnek irányadóak, hiszen a felek ténylegesen nem a szerződés rendelkezései szerint jártak el.

[54] A fellebbezésben előadottakkal szemben a tanúvallomások sem igazolták ezt az alperesi állítást. Tanú10 és Tanú12 a Lakópark1 Liget építkezésen nem dolgozott, Tanú13 és Tanú14 pedig csak az V. ütemen dolgozott projektvezetőként. Mindezek okán a IV. ütem ideje alatt történt elszámolási gyakorlatra a tanúk közvetlen érdemi információval nem rendelkeztek. Tanú12, Tanú13, Tanú14 és Tanú16 (munkahelyi mérnök) tanúk éppen azt erősítették meg, hogy nem volt rálátásuk átalánydíjas szerződés esetében óradíj alapú elszámolásra, mivel ilyet nem kötöttek.

[55] Az sem volt vitatott, hogy az alperesnél a projektmunkák regisztrálása és nyomkövetése a tervezéstől az elszámolás lezártáig a munkahelyi adminisztrációs rendszerben, az úgynevezett PDE rendszerben történt az UVUT 3.6.2.2.1. pontjában rögzített feltételek szerint. A PDE rendszerben az alperesi elvárás szerint az elszámolásnak az átalánydíjazáshoz kellett igazodnia, a ténylegesen óradíj alapú elszámolás esetében az alperesi rendszer értelemszerűen nem lehetett automatikusan irányadó, ahogy arra helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság. Az óradíj alapú elszámolással kapcsolatban a szabályozási környezet, a hivatalos adminisztrációs rendszer módosításának hiánya, a perbeli esetben nem eshetett a felperes terhére. Ezért önmagában nem hivatkozhatott megalapozottan arra sem az alperes, hogy a felperes ismerte a teljesítések igazolására vonatkozó belső szabályokat és abból sikeres vizsgát tett.

[56] Az alvállalkozó által teljesített órák nyilvántartása az alvállalkozó kötelezettsége volt, amelynek a szükségessége az elszámoláshoz kapcsolódott. Az óranyilvántartók ellenőrzésére vonatkozó kötelezettség a művezetők munkakörébe tartozott, a projektvezető feladata a teljesítési igazolás kiadására vonatkozott. Mindezekből következően a felperes, mint projektvezető esetében nem volt olyan alperesi utasítás, hogy az óranyilvántartást neki kellene vezetnie. Tanú8 művezető perben tett tanúvallomása alapján az sem nyert igazolást, hogy a felperes arra utasította volna, hogy ilyen óranyilvántartást ne vezessen. A tanú nyilatkozata szerint maga döntött úgy, hogy felhagy az óranyilvántartók vezetésével, mivel rendszeresen fix létszámmal érkeztek az alvállalkozók, ezért nem volt szükség az adatok rögzítésére.

[57] A felperes által kialakított excel táblázat nem minősül az alperes utasítása szerinti óranyilvántartásnak, azt a felperes saját elhatározása alapján a projektek nyomonkövethetősége, a készülségi fázisok, teljesítések és költségek rögzítése miatt vezette, de ennek elkészítése nem volt elvárás az alperes részéről. Mindezek alapján az megalapozottan nem állítható, hogy az excel táblázatban szereplő adatok és az ott rögzített „óramennyiségek” jelentik kizárólagosan az alvállalkozói teljesítéseket és attól tényleges eltérés nem történt, illetve ennek bizonyítása nem a felperes terhére esett.

[58] Az elsőfokú bíróság a fellebbezésben írtakkal szemben helyesen adta meg a bizonyítási érdekről és a bizonyítási teherről, azaz a bizonyítás hiányából eredő joghátrányokról való kioktatást. A perben az alperes érdekében állt annak bizonyítása, hogy a felperes által vezetett excel táblázat adatai teljeskörűen tartalmazták az alvállalkozói teljesítést és költségeket, és a teljesítésigazolások ettől eltérő adatokkal (összegekkel) történő kiállítása a kártérítési felelősségét megalapozza a felperesnek. Az elsőfokú bíróság helytálló következtetéseket vont le a bizonyítási eljárás alapján feltárt adatokból és állapította meg, hogy a felperes által vezetett kimutatás, összevetve a vállalkozó kimutatásával, nem volt teljes és a táblázatban szereplő tételeknél magasabb költségek is felmerültek. A perben az alperes kizárólag azt bizonyította, hogy a felperes az általa rendszeresített excel táblát hiányosan vezette, összevetve az alvállalkozói kimutatással. Az a felperes terhére nem értékelhető, hogy az eltelt időszakra figyelemmel utóbb, a per során már nem tudta megmondani az adatok különbözőségének okát.

[59] Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a többletköltségekre vonatkozó szabályokat, azok elszámolásának kizártságára vonatkozó állítását az alperes az átalánydíjas szerződés tartalmára alapította, de azt nem támasztotta alá, hogy mindezek a szabályok az attól eltérő óradíjazásra is vonatkoznak. Az alperesi szabályozás szerint a projektek megvalósulásával kapcsolatos adatok a PDE rendszerben az átalánydíjas szerződés alapján kerültek rögzítésre és a teljesítésigazolás az átalánydíjas szerződés műszaki tartalmához igazodott. Az alperes nem dolgozta ki az átalánydíjas szerződéses tartalom helyett ténylegesen óradíj alapú elszámolás esetére azokat a szempontokat, amelyek alapján a PDE rendszerben a tényadatoknak a tervezéssel azonos szerkezetben történő elszámolása megvalósítható lenne. Ebből következően az alperes nem is adott a felperes részére olyan iránymutatásokat, és nem közölt olyan szabályokat, amelyek betartásával a projektek megvalósításakor az óradíj alapú elszámolás helyessége és a többletként felmerült költségek megalapozottsága nyomonkövethető lenne.

[60] A perbeli esetben ténylegesen a szerződésben rögzített tartalom ellenére nem átalánydíjjal, hanem óradíj alapú elszámolással történt az alvállalkozó részére a szerződéses teljesítésért az ellenérték megfizetése a megrendelő alperes részéről. Mindezek okán alaptalanul hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra, hogy a segédmunka, illetve a takarítási feladatok teljesítése során felmerült plusz költségek elszámolására a szerződéses megállapodás alapján a felek között nem volt lehetőség. Abban is helyes következtetéseket vont le a bizonyítékok értékelésével az elsőfokú bíróság, hogy az egyes takarítási munkák a

kőművesmunkákra vonatkozó szerződés terhére lettek elszámolva, ily módon „átjárás” volt a perbeli alvállalkozóval kötött szerződések között. A felperes felettese, Tanú1 tanúvallomásában elmondta - így nem csak a felperes állítását fogadta el az elsőfokú bíróság - hogy egyeztetett a felperessel arról, hogy mikor, milyen munkát kell elvégezni és arról is, hogy az alvállalkozónak felmerülhettek többletköltségei. A felperes szakértelmére, belátására bízta azok tételes elszámolását az alvállalkozóval, ahogy annak kialakítását is, hogy mindez melyik alvállalkozói szerződés terhére történik. Tanú7 mindezzel egybehangzó tanúvallomása is azt igazolta, hogy Tanú1 tisztában volt azzal, hogy olyan munkákat is el kellett végeznie az alvállalkozónak, ami nem volt a szerződésbe foglalva és azt kérte, hogy annak részleteit a felperessel egyeztesse. Az is bizonyítást nyert, hogy Tanú1 közvetlenül is adott ki feladatot az alvállalkozónak, aminek elszámolása utólag történt meg és nem is mindig történt meg ilyenkor az előzetes egyeztetés ezek költségvonzatáról, azt is a felperes szakértelmére bízta a felettese. Szintén helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Lakópark1 III. ütemnél még felmerült garanciális takarítási feladatokat is kapott az alvállalkozó a IV. ütemre való elszámolással. Tanú16 tanú megerősítette, hogy a Alvállalkozó1 a munkaterületén kívül is takarított.

[61] A kártérítési felelősség fennállásához elengedhetetlen a kártérítési felelősség elemeinek megléte, így a kár, a károkozó magatartás és a kettő közötti ok-okozati összefüggés bizonyítása, amely a jogosult kötelezettsége. A munkavállalói kártérítési felelősség jogalapi elemei ezen túlmenően speciális szabályokat is tartalmaznak (a munkaviszony fennállása, az abból eredő felróható kötelezettségszegés) az Mt. 179. § (1) bekezdésében. Ezen feltételnek együttesen kell fennállniuk, meglétüket a munkáltató köteles bizonyítani és bármelyik hiánya a felelősség megállapításának kizártságához vezet. A bizonyítási eljárás lefolytatására vonatkozó előírások között nincs olyan kötelező rendelkezés, amely a kártérítési perben megszabná a bíróság számára a bizonyítás módját (Pfv.V.22.089/2017/4.).

[62] A fentebb kifejtettekre figyelemmel mivel az alperes nem teremtette meg annak a feltételeit, hogy az átalánydíjas elszámolás helyett ténylegesen óradíj alapú elszámolással végzett alvállalkozói teljesítések esetén az elszámolás, a teljesítések leigazolása, az esetleges többletköltségek rendezésének mikéntje nyomonkövethető legyen, a felperes részéről a munkaviszonyból származó kötelezettség vétkes megszegése nem nyert igazolást. A rendelkezésre álló adatok alapján nem volt megállapítható, hogy ténylegesen milyen mennyiségben történt a teljesítés az alvállalkozó részéről, mivel az alperes a bizonyítási kötelezettség ellenére nem igazolta, hogy kizárólag a teljesítési igazolásokon szereplő tényleges teljesített az alvállalkozó. Az elsőfokú bíróság ugyan helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes munkaviszonyával összefüggésben kifejtett magatartása során az alvállalkozó részéről felmerült költségeket számlák nélkül is leigazolt, mivel azt a közvetlen felettes tanúvallomása megerősítette, hogy valamilyen bizonylat bemutatása, annak csatolása nélkül elvárás volt. Ugyanakkor a felperes ezen eljárása önmagában az Mt. 179. § (1) bekezdésében előírt konjunktív feltételek meglétét nem jelenti. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes a bizonyítási kötelezettsége ellenére nem igazolta a kártérítési felelősség elemeinek fennálltát a viszontkereset megalapozottságához. Az alperes a viszontkeresetét a felperes által készített excel táblázat adataira, illetve a teljesítési igazolásokon ettől eltérő „túligazolásokra” alapította a kár bekövetkezte, illetve annak mértéke kapcsán, azonban a táblázatban szereplő adatoktól való eltérés meg nem engedhetőségét nem igazolta.

[63] A fentiek alapján a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet helyes indokai alapján helybenhagyta.

Záró rendelkezések

[64] Az eredménytelenül fellebbező alperes köteles a felperes másodfokú perkölségének viselésére a Pp. 82. és 83. §-ai alapján. Ennek mértékét a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint határozta meg a másodfokú bíróság, figyelemmel a 4/A. § (1) bekezdésre is.

[65] Az alperes köteles a fellebbezési eljárási illeték viselésére a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján. Az illetékekre vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42. § (1) bekezdésén, 46. § (1) bekezdésén és 78. § (4) bekezdésén alapul, figyelemmel a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2a) bekezdésére.

[66] Tájékoztatja a másodfokú bíróság az alperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 1003200001070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetni. Közleményként fel kell tüntetni a Fővárosi Ítéltábla megnevezését, a Fővárosi Ítéltábla e határozatának számát, és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. Amennyiben az alperes az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[67] A másodfokú bíróság a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül határozott.

Budapest, 2023. március 16.

dr. Orosz Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Szalai Beatrix s.k.
előadó bíró

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.
bíró